

Developing linguistic competence in the professional activities of a doctor

Mavlyuda KHAMRAEVA¹

Bukhara State Medical Institute

ARTICLE INFO

Article history:

Received September 2024

Received in revised form

10 October 2024

Accepted 25 October 2024

Available online

15 November 2024

Keywords:

educational and
methodological support,
a doctor,
psycho-pedagogical
competence,
labour functions,
professional work.

ABSTRACT

The structure and content of educational and methodological support are presented, highlighting the features involved in developing the psycho-pedagogical competence of doctors in alignment with their professional labor functions.

2181-3701/© 2024 in Science LLC.

DOI: <https://doi.org/10.47689/2181-3701-vol2-iss6-pp77-81>

This is an open-access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

Shifokorning kasbiy faoliyatida lingvistik kompetensiyani rivojlantirish

ANNOTATSIYA

Kalit so'zlar:

o'quv-uslubiy materiallar,
shifokor,
psixologik-pedagogik
kompetensiya,
mehnat funksiyalari,
kasbiy faoliyat.

“Psixologik-pedagogik faoliyat” yo'nalishi bo'yicha shifokorning kasbiy kompetensiyasini shakllantirish uchun o'quv-uslubiy ta'minotning tuzilishi va mazmuni keltirilgan. O'quv va uslubiy yordamni ishlab chiqish shifokorning kasbiy faoliyat standartlariga muvofiq mehnat funksiyalari asosida amalga oshirildi.

¹ Lecturer, Bukhara State Medical Institute. E-mail: mavludahamrayeva@gmail.com

Развитие языковой компетентности в профессиональной деятельности врача

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

учебно-методические материалы, врач, психолого-педагогическая компетенция, трудовые функции, профессиональная деятельность.

В статье представлена структура и содержание учебно-методического обеспечения, направленного на формирование профессиональных компетенций врача в области «Психолого-педагогической деятельности». Разработка данного обеспечения базируется на анализе трудовых функций врача и соответствует стандартам профессиональной деятельности.

KIRISH

Ordinaturada shifokor tayyorlashga qo'yiladigan zamonaviy talablar tegishli tibbiy mutaxassislik bo'yicha oliy ta'limning davlat ta'lim standartiga muvofiq tashkilot tomonidan ta'lim dasturlarini ishlab chiqishga asoslangan. Ta'lim kasbiy faoliyatni amalga oshirish uchun zarur bo'lgan vakolatlarni o'zlashtirishga asoslangan.

Shifokorlarni tayyorlashning ustuvor yo'nalishlaridan biri bu oliy ta'limning davlat ta'lim standartida "aholi, bemorlar va ularning oila a'zolari o'rtasida motivatsiyani shakllantirishga tayyorlik" sifatida belgilangan psixologik-pedagogik faoliyatda kasbiy kompetensiyani egallashdir [1]. O'z sog'lig'ini va boshqalarning sog'lig'ini saqlash va mustahkamlashda aholi o'rtasida sog'lom turmush tarziga motivatsiya yaratish uchun shifokorlarning zarur bilimlarini o'zlashtirish va maxsus ko'nikmalarga ega bo'lishi tibbiy mutaxassislarning tasdiqlangan mehnat harakatlari ro'yxatiga kiritilgan. professional standartlar va ularning loyihalaridir. Masalan, "Pediatriya bo'yicha mutaxassis" kasbiy standarti "Bolalarning yoshi va sog'lig'i holati bo'yicha profilaktika tadbirlarini o'tkazish, ota-onalar va bolalar o'rtasida sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish bo'yicha sanitariya-ma'rifiy ishlarni olib borish va ularning samaradorligini nazorat qilish" mehnat funksiyasini o'z ichiga oladi.

"Sog'lom turmush tarzining asosiy xususiyatlari, uni shakllantirish usullari" yo'nalishi bo'yicha zarur bilimlarni o'zlashtirish ko'zda tutilgan mazmuni sog'liqni saqlash texnologiyalaridan foydalanish shifokordan bemorni o'qitish va tarbiyalash malakasiga ega bo'lishini talab qiladi: rivojlanish davolanishga qiziqish va motivatsiya, tiklanish istagi va sog'lig'ini tiklashdagi qiyinchiliklarni bartaraf etish [2]. Yuqorida aytilganlarga asosan, biz shifokorni o'qitishda bemorning o'zini o'zi saqlash faoliyatini rivojlantirishga qaratilgan ta'lim usullarini o'rgatish uchun zarur bo'lgan uslubiy materiallarni ishlab chiqishni dolzarb deb hisoblaymiz.

TAHLILLAR VA NATIJLAR

Kasbiy kompetensiya ta'lim tashkiloti tomonidan amalga oshirilayotgan ta'lim dasturini tugatgandan so'ng bilim, ko'nikma va ko'nikmalarga, ularning shakllanish darajasiga qo'yiladigan maqsadli talablar majmuini ifodalaydi [4]. Kasbiy kompetensiya pasportining maqsadi yakuniy davlat attestatsiyasi jarayonida zaruriy malaka darajasini o'zlashtirganligini tasdiqlash uchun qanday ta'lim natijalarini ko'rsatishi kerakligini shakllantirishdan iborat.

Kasbiy kompetensiya PK-9 Oliy ta'lim bo'yicha davlat ta'lim standartining

5.3 “Kasbiy kompetensiyalar” bo’limida mutaxassislar tayyorlash uchun “Ordinatura dasturini o’zlashtirish natijalariga qo’yiladigan talablar” 5-bo’limiga kiritilgan – ordinaturada yuqori malakali kadrlar tayyorlash. Shifokorlar, bemorlar va ularning oila a’zolari o’rtasida professional muloqotni tashkil etish uchun kompetensiyani shakllantirish talab etiladi. Uning ahamiyati aholining sog’lig’ini saqlash va mustahkamlashga qaratilgan motivatsiyasini rivojlantirish muammolarini malakali hal qilish uchun asosiy psixologik, pedagogik va deontologik savodxonlikka bo’lgan ehtiyoj bilan belgilanadi [5].

Shuningdek, kompetensiyalari o’quv materialini o’zlashtirish bosqichlarini uning batafsilligi va murakkabligiga qarab belgilaydi. Boshlang’ich daraja (tayyorgarlik) ordinatlarning bilimiga qo’yiladigan umumiy talablarni o’z ichiga oladi. Yakuniy davlat attestatsiyasidan o’tish uchun zarur bo’lgan bilimlarni egallashning chegara (asosiy) darajasi, ko’nikma va malakalarni egallashi majburiydir. Kasbiy kompetensiyaning yuqori darajada rivojlanishi maqsadga muvofiqdir va ordinatura bitiruvchisini yuqori malakali mutaxassis sifatida tavsiflaydi.

Kasbiy kompetensiyani shakllantirish dasturi uning bosqichlarini ochib beradi, qaysi fanlar asosida shakllantirilishini belgilaydi va o’qituvchiga qanday nazorat shakllaridan foydalanish tavsiya etilishini belgilaydi. Ordinatlarning ushbu kompetensiyani egallashi uchun zarur bo’lgan psixologik-pedagogik va tibbiy bilim, ko’nikma va malakalarning asosiy tuzilishi quyidagilardan iborat:

1. Etika va deontologiya asoslari, psixologiya asoslari, turli yoshdagi bemorlarning psixologik xususiyatlari, o’ziga xosliklari bo’yicha bilimlar. sog’lom turmush tarzi asoslari, sog’lom ovqatlanish asoslari (dietologiya), narkologiya va toksikologiya asoslari, “Fuqarolarning sog’lig’ini tamaki tutuni ta’siridan va tamaki iste’moli oqibatlaridan himoya qilish to’g’risida” qonunining mazmuni, muhokamalarini olib borish tamoyillari fikrlar plyuralizmi va nizolarni hal qilishning asosiy usullari, tibbiy-profilaktika terminologiyasining tipologik xususiyatlari.

2. Bemorlar va ularning oila a’zolari bilan professional muloqot qilish, kasbiy faoliyat sohasidagi ziddiyatli vaziyatlarni hal qilish, bemorlar va ularning oila a’zolari bilan sog’lomashtirish ishlarini olib borish ko’nikmalari.

3. Bemorlar va ularning oila a’zolari bilan professional muloqot qilish, kasbiy faoliyat sohasidagi ziddiyatli vaziyatlarni hal qilish, bemorlar va ularning oila a’zolari bilan sog’lomashtirish ishlarini olib borish ko’nikmalari.

Kompetensiyasini rivojlantirishga o’rgatishning uch bosqichi belgilangan.

Birinchi bosqich (tayyorgarlik): tibbiy-profilaktika yo’nalishining umumiy madaniy va tibbiy terminologiyasi o’zlashtiriladi, shaxs psixologiyasining qonuniyatlari, axloqiy va axloqiy me’yorlar asosida muhokama qilish tamoyillari, tibbiy etika va deontologiya haqida tushuncha shakllanadi, tuzilishi haqida bilimlar. organlar va tizimlarning topografiyasi olinadi. Ushbu bilimlar tibbiy amaliyotning psixologik, pedagogik va deontologik jihatlarini amalga oshirish usullarini o’zlashtirish va loyihalash uchun asosiy hisoblanadi. Ikkinchi bosqich (asosiy) – rezidentlar bemorlar va ularning oila a’zolarini o’qitish jarayoniga uslubiy yordamni ishlab chiqish uchun psixologik-pedagogik bilimlarni qo’llaydilar; bemorlar va ularning qarindoshlari, shu jumladan marhumning qarindoshlari bilan muloqot qilishda deontologiya va biotibbiy etika tamoyillariga amal qiladilar; bemorlarni reabilitatsiya qilish choralari ishlab chiqish ko’nikmalarini rivojlantirishda tushunishni namoyish etish. Uchinchi bosqich (yakuniy) – ishlab chiqarish amaliyoti bo’lib,

u bemorlar va ularning qarindoshlari bilan jamiyatda qabul qilingan axloqiy va huquqiy me'yorlarni hisobga olgan holda professional muloqotni tashkil etish bo'yicha ko'nikmalar va tajribalarni rivojlantiradi. Talaba referat (ma'ruza) tayyorlash jarayonida bemorlar va ularning yaqinlari bilan munosabatlarini tahlil qilish, aholini sog'lom turmush tarziga undash uchun psixologik-pedagogik muloqot rejalarini ishlab chiqish qobiliyatini namoyon etadi.

XULOSA

Ishlab chiqilgan o'quv-uslubiy yordam ordinatura bitiruvchisining kasbiy tayyorgarligiga qo'yiladigan talablarga muvofiq ta'lim natijalariga yo'naltirilgan kasbiy kompetensiyani rivojlantirishning namunali metodologiyasini taqdim etadi. Shuni yodda tutish kerakki, shifokorning "Sog'lom turmush tarzini shakllantirish maqsadida aholi va tibbiyot xodimlari o'rtasida sanitariya-gigiyena tarbiyasini olib boorish" mehnat funksiyasiga muvofiq shifokorning mehnat faoliyatida quyidagi harakatlar majburiydir:

- bemorlarda (ularning qarindoshlari / qonuniy vakillari) sog'lom turmush tarzini olib borish va yomon odatlardan voz kechish motivatsiyasini rivojlantirish;
- bemorlarda (ularning qarindoshlari / qonuniy vakillari) salomatlik darajasini saqlash va yaxshilashga qaratilgan ijobiy xulq-atvorni shakllantirish.

Kompetensiyaga asoslangan yondashuv oliy ta'lim jarayonini rezidenturada yuqori malakali kadrlar tayyorlash (shu jumladan mazmun, baholash) darajasida tizimli o'zgarishlarga ta'sir etishini hisobga olib, biz taqdim etilgan tajribani konstruktiv deb hisoblaymiz va foydalanishni tavsiya qilamiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Khamraeva Mavlyuda Juraevna 2021. STUDY OF RUSSIAN CASE FORMS IN LINGUISTICS. International Journal on Integrated Education. 4, 6 (Jun. 2021), 67-70. DOI:<https://doi.org/10.31149/ijie.v4i6.1941>
2. Khamrayeva Mavlyuda Djurayevna. (2021). Russian Language as A Foreign Language in Medical Universities. Eurasian Journal of Research, Development and Innovation, 3, 14–18. Retrieved from <https://geniusjournals.org/index.php/ejrди/article/view/278>
3. Khamraeva Mavlyuda Juraevna. (2021). The originality of case forms in russian. central asian journal of literature, philosophy and culture, 2(6), 36-41. <https://doi.org/10.47494/cajлpc.v2i6.161>
4. Khamraeva Mavlyuda Juraevna. (2022). TEACHING RUSSIAN AS A FOREIGN LANGUAGE USING INNOVATIVE METHODOLOGICAL APPROACHES. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6585283>
5. Хамраева Мавлюда Джураевна. (2022). РУССКИЙ ЯЗЫК В СФЕРЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОММУНИКАЦИИ СТУДЕНТОВ-МЕДИКОВ. EURASIAN JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH, 2(12), 327–333. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7316305>
6. Хамраева Мавлюда Джураевна. (2022). РАЗВИТИЕ ЯЗЫКОВОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ВРАЧА. EURASIAN JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH, 2(12), 769–773. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7353291>

7. Хамраева Мавлюда Джураевна. (2022). РАЗВИТИЕ ЯЗЫКОВОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ВРАЧА. EURASIAN JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH, 2(13), 596–601. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7457704>

8. Khamraeva Mavlyuda Juraevna. (2022). THE POSITION OF LANGUAGE COMPETENCE IN THE PREPARATION OF MEDICAL STUDENTS. EURASIAN JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH, 2(13), 1152–1158. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7481034>

9. Gafurov B.Z. Super-segment phonostylistics as the basis for studying the problems of accent variants of Russian nouns // International Engineering Journal for Research & Development. Published in IEJRD, May 14, 2020. –Vol.5. Issue 4.– P. 1-7. www.iejrd.com

10. Shahob Sharofitdinovich Shodiev. Academicia An International Multidisciplinary Research Journal “Interpretation of philosophical terms and concepts as an essential subject for linguistic researches of xix-xx centuries, held in russia and Europe” 590-98 10.5958/2249-7137.2020.01171.4.